

Til:

Statsministeren
Finansdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet

Kopi:

Finanskomiteen
Næringskomiteen
Energi- og miljøkomiteen
Utdannings- og forskningskomiteen
Transport- og kommunikasjonskomiteen
Kommunal- og forvaltningskomiteen
Arbeids- og sosialkomiteen
Parlamentariske ledere alle partier

13. desember 2023

Innspill til Statsbudsjettet 2025 fra Verdikjeden Skog og Tre

Treindustrien, Treforedlingsindustriens bransjeforening, Maskinentreprenørenes forbund, Norges Skogeierforbund, Fellesforbundet, NoBio, NORSKOG og Statskog utgjør samarbeidet "Verdikjeden Skog og Tre". Hensikten er å styrke innovasjonskraft og produktivitet i verdikjeden og sikre næringen konkurransedyktige rammevilkår.

Hurdalsplattformen har som mål å kutte norske utslipp med 55 % mot 2030 og netto nullutslipp i 2050, hvor skogen skal brukes aktivt som en sentral del av klimapolitikken. En aktiv skogpolitikk er en klimaløsning som Regjeringen vil satse på fordi skog i vekst tar opp CO₂. Aktiv skogskjøtsel med hogst, planting, gjødsling og ungskogspleie bidrar til betydelig klimagevinst, der all norsk skog er sertifisert etter PEFC og/eller FSC. Det er et mål å øke graden av videreforedling av naturressurser i Norge, for økte merverdier gjennom flere sysselsatte, større eksportinntekter og dermed økt verdiskaping.

Det er for tiden mange prosesser i EU med regelutvikling om skog, skogbruk og bruk av tømmer. Verdikjeden Skog og Tre ber Regjeringen ha en tett oppfølging av arbeidet i EU, slik at regelverket ikke gir u hensiktsmessige begrensninger for skogbruk, eksisterende og ny norsk trebasert industri.

Gjennom 2023 har bedriftene vært i en krevende situasjon, hvor krig og makroøkonomiske forhold som inflasjon og økte strømkostnader preger bildet. Markedssituasjonen til byggenæringen, som er skognæringens viktigste marked, har forverret seg ytterligere gjennom 2023. Salget av nye boliger har bremsset kraftig og salget av byggevarer går dramatisk ned. Det er videre knyttet stor usikkerhet til kommunale investeringer i bygg og anlegg. De samme innstramningene ser vi også i privat sektor.

Utviklingskraft i eksisterende industri er forutsetning for *ny* industriutvikling. Det forutsetter først og fremst en politikk som gir forutsigbarhet som trygger investeringer i norsk industriutvikling. Hurdalsplattformen har mål om utvikling av ny grønn industri i Norge. Etter at strømkrisen var et faktum, står næringslivet i en situasjon med stor usikkerhet både når det gjelder kostnader og politikk. Dette gir manglende forutsigbarhet for investeringer og satsing i Norge.

Verdikjeden Skog og Tre har følgende innspill til Statsbudsjettet for 2025:

Skogplanting og andre skogkulturtiltak

Dagens investeringer i planting og andre skogkulturtiltak er avgjørende for skogens CO₂-opptak og mulighetene for å bruke trevirke fremover. Norge er et av landene der mulighetene for tilplanting av nye arealer er betydelig. Det er viktig at Hurdalsplattformens klare signal om å «*auke tilskotet til skogplanting, ungskogpleie og andre skogkulturtiltak for å auke CO₂-opptaket og sikre ressursgrunnlaget for industrien*» blir fulgt opp i Statsbudsjettet for 2025.

- Bevilgningen til klimatiltak i skogbruket (kap. 1149, post 73) bør økes med 50 mill. kroner for å kunne satse på ungskogpleie og råtebekjempelse som klimatiltak. Klimaplan 2021-2030 viste at en satsing på disse tiltakene kan gi et økt årlig CO₂-opptak på 2,5 - 4,3 mill. tonn i 2100.
- Det bør bevilges 50 mill. kroner til en landsomfattende satsing på skogplanting på gjengroingsarealer. Tiltaket er grundig utredet og det er gjennomført et 3-årig pilotprosjekt som er positivt evaluert. Det er nå på tide at dette følges opp med handling. Det bør være et mål at det årlig minst tilplantes et areal tilsvarende det som avskoges.

Bygg og sirkulær bioøkonomi

Byggenæringen er treindustriens viktigste marked. Et godt hjemmemarked er en forutsetning for næringsutvikling i Norge, også med tanke på eksport. Hurdalsplattformen tar til orde for å gjøre nødvendige grep slik at norsk tre som byggemateriale blir prioritert i alle offentlige byggeprosjekter der det er mulig, både ved nybygg og renovering. Verdikjeden Skog og Tre støtter at klimakravene til byggenæringen skjerpes, og har følgende innspill:

- Byggregelverket må benyttes til å stille konkrete utslippskrav til bygg der materialer inngår og som gir reelle utslippsreduksjoner i byggenæringen.
- Det må tas i bruk både økonomiske og regulatoriske virkemidler for å tette energitapet i bygg gjennom energioppgradering. Virkemidlene må også gjelde velprøvde løsninger som gir god effekt, slik som etterisolering og oppgradering av dører og vinduer. Det må legges til rette for også stegvise forbedringer, og energimerkeordningen må innrettes slik at den får større effekt.
- Det bør settes et mål der elforbruket i bygg skal være maksimalt 54 TWh i 2030 og energibruk i hele bygningsmassen skal være maksimalt 69 TWh i 2030.
- Nye bygg må designes for lang levetid, fleksibilitet og ombruk.
- Levetiden på bygg må forlenges, framfor å rive.

Energi

Tilgang på fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet må løses gjennom et kraftoverskudd og prioritering av energiforsyning til industrien. Fornybar kraft må fortsatt være et konkurransefortrinn for norsk industri. Det haster å få til gode og forutsigbare løsninger som virker raskt, slik at norske bedrifters konkurransevne ikke svekkes ytterligere.

Store deler og majoriteten av fastlandsindustri faller utenom industrikraftregimet. Utover i 2023 har det kommet fastprisavtaler tilpasset forbruksprofilen på strøm til den enkelte bedrift. Det er fortsatt betydelig prisrisiko knyttet til å inngå fastprisavtaler, fordi strømmarkedet er langt mer volatilt enn tidligere. Fastpriser gir først og fremst forutsigbarhet, og ikke nødvendigvis et prisnivå på strøm som gir bedriftene nødvendig konkurransevne.

Verdikjeden Skog og Tre vil medvirke til Regjeringens mål om å bruke våre fornybare energiresurser til å skape arbeidsplasser i Norge, og sørge for fremtidig verdiskaping.

- Bedriftene må gis evne til å håndtere overgangen til den nye kraftsituasjonen. Det er behov for ordninger og mekanismer som tar ned usikkerheten, sikrer et levelig prisbilde på strøm og gir like konkurransevilkår inntil mer langsiktige løsninger fungerer.
- Sikre industrien langsiktig tilgang på fornybar kraft på konkurransekraftige betingelser. Gi Statkraft og Statnett et oppdrag om å prioritere elkraft til industrien for å sikre næringens konkurransekraft.
- Styrke ordninger for bruk av bioenergi.

CO₂-kompensasjon

Stortinget vedtok i Statsbudsjettet for 2023 å styrke CO₂-kompensasjonsordningen. Regjeringen har nå sammen med SV blitt enige om å gå dialog med industrien for å finne en langsiktig og forutsigbar CO₂-kompensasjonsordning for industrien: *"Partiene er enige om å styrke CO₂-kompensasjonsordningen med 500 mill. kroner i forbindelse med RNB 2024, forutsatt enighet med partene om innretning på ordningen."*

En forverring av norske rammebetingelser, som innføringen av CO₂-kompensasjonsbunnfradraget representerer, kombinert med et volatilt energimarked i Europa, svekker den relative og langsiktige konkurransevnen til treforedlingsindustrien. For Verdikjeden Skog og Tre er det en forutsetning at fiberplate-produzentene Hunton og Huntonit får CO₂-kompensasjon for 2021-2030 på linje med andre produsenter av tremasse.

Verdikjeden Skog og Tre ønsker at kvoteprisgulvet fjernes for treforedlingsindustrien. Åpenbare årsaker til et bransjeunntak er at treforedlingsindustrien skiller seg ut ved å allerede ha lave utslipp av CO₂, foredler norske fornybare råvarer, forbruker ren energi, skaper resirkulerbare produkter samt er en viktig distriktsnæring. Regjeringen har i henhold til EØS-avtalen adgang til å unnta treforedlingsindustrien fra det foreslåtte kvoteprisgulvet forutsatt at kriteriene er objektive, ikke-diskriminerende og transparente.

Samferdsel

Forutsigbarhet er avgjørende for industri- og næringsutvikling. Rammebetingelser knyttet til samferdsel og transport er viktige for norsk konkurransekraft. Transport av skog- og treprodukter i Norge utgjør ca. 8 % av utført transport på vei i tonnkilometer. Alle ledd i Verdikjeden Skog og Tre er gjensidig avhengige av hverandre. Transport er en svært viktig rammebetingelse for bærekraft og lønnsomhet i sektoren, og for at Verdikjeden Skog og Tre skal kunne bidra til et grønt industriløft. Sidestrømmer fra skognæringen er også svært viktige for at transportsektoren skal nå sine klima- og miljømål.

For Verdikjeden Skog og Tre er følgende mål prioritert:

- Redusere klimagassutslipp og kostnader i transportsektoren.
- Redusere biltransport gjennom økt bruk av jernbane.
- Unngå at godstrafikk på bane blir taper som følge av satsing på persontrafikk.
- Utnytte vegnettets kapasitet ved å fjerne flaskehalsen bl.a. i form av oppgradering av bruer.
- Ta i bruk ny teknologi og nye moderne kjøretøy med flere aksler og økte totalvekter.

Veg

Det er et mål å fjerne flaskehalsen på riks-, fylkes- og kommuneveier for å redusere klimagassutslipp og kostnader, og øke verdiskapingen i Norge.

- Gjeldende NTP er ikke fulgt opp gjennom årlige bevilgninger til bruprogrammet. Bruprogrammet må utvides og prioriteres gjennom øremerkede midler der det settes av en ramme på 200 mill. for å videreføre utbedring av prioriterte bruer.
- Sørge for bevilgninger til en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholds- etterslepet på både riks- og fylkesveier, hvor fylkeskommunene settes i stand til å følge opp.
- Når utbyggingen av tømmerkaier nå skal trappes ned, bør tilskuddsrammene til skogsbilveger økes til minimum 150 mill. kroner i 2025 samlet over statsbudsjettet og LUF.
- Biodrivstoffpolitikken må gi forutsigbarhet for investering i bærekraftig norsk produksjon samtidig som langsiktige kunder i næringstransporten gis tilgang til høyinnblandet biodrivstoff til en konkurransedyktig pris. Det må legges til rette for at samlet forbruk av biodrivstoff opprettholdes og at andelen avansert biodrivstoff øker. Forbruket må vris mot transporttyper der nytten er størst.

Jernbane

Verdikjeden Skog og Tre stiller seg bak Regjeringens mål om å styrke jernbanens konkurransekraft i forhold til godstransport. Næringen ser frem til at Regjeringen skal utarbeide tiltak sammen med gods-næringen for å nå målet om at en større andel av godsvolumet kan fraktes på jernbane.

- Det må sikres fremdrift i planarbeidet som pågår for å realisere fremtidige tømmerterminaler på Hauerseter og i Kongsvingerregionen som støtter opp om industrielle satsinger.
- Det må legges planer for utvikling av Sørlandsbanen som støtter opp om industriutvikling i denne landsdelen.

Kompetanse

Økt verdiskaping i Norge forutsetter kompetent arbeidskraft. Det er knyttet stor bekymring til rekruttering i verdikjeden, både til relevante utdanninger og til bedriftene. Samtidig er det ikke uvanlig at arbeidskraft i verdikjeden mangler formell kompetanse eller har behov for kompetansepåfyll. Skal vi sikre bred rekruttering, kompetent arbeidskraft og gode muligheter for kompetansepåfyll er det nødvendig å:

- Øke finansieringen av fagskolene i Statsbudsjettet for 2025 for å styrke relevant fagskole-utdanning og sikre et utdanningstilbud av god kvalitet.
- Styrke arbeidet med livslang læring, ved å videreutvikle og forsterke etter- og videre-utdanningstilbudet i samarbeid med partene i arbeidslivet.
- Sikre tilgjengelig utdanningstilbud av god kvalitet i hele landet gjennom konkrete bevilgninger i Statsbudsjettet for 2025.

FoU og virkemiddelapparatet

Verdikjeden Skog og Tre har forventninger til at Regjeringens arbeid med enklere, grønnere og mer helhetlig virkemiddelapparat for næringslivet vil målrette, forenkle, tilgjengeliggjøre og styrke ordningene slik at norske bedrifter kan vokse.

- Sørge for bevilgninger i 2025 til å etablere et utviklingsprogram for klimavennlig fornying av bygg, der eksempelvis satsing på påbygg i høyden inngår.
- Utlysninger om forskningsprosjekter og programmenes størrelse og innretning bør tilpasses norsk bedriftsstruktur og målrettes for raskere å nå samfunns mål.
- De finansielle rammer til brukerstyrt og kommersielt rettet forskning og utvikling bør økes.
- Bedre mulighetene for investeringsstøtte for etablering av pilot- og demonstrasjonsanlegg.
- Enovas mulighet til å støtte slike anlegg for biodrivstoff bør utvides generelt til å gjelde pilot- og demonstrasjonsanlegg for produksjon av grønne produkter som kan bidra til reduserte klimagassutslipp.
- Enovas mandat må tilpasses slik at også kvotepliktig industri kan få støtte.
- Regjeringen må utnytte handlingsrommet i EUs retningslinjer for CO₂-kompensasjon.
- Bevilgningen til Skogbrukets Utviklingsfond bør økes med 5 mill. kroner i 2025.
- Virkemidlene i hele innovasjonsskjeden må styrkes og virke sammen slik at utviklingen ikke stoppes før produkter er kommersielt interessante.
- Dagens industri må tilgodeses langt mer i virkemiddelsammenheng for å ta ned risiko og raskere utvikle nye, grønne og sirkulære løsninger. Dagens industri er fundamentet for morgendagens industri.

SkatteFUNN

SkatteFUNN-ordningen bør fortsatt styrkes og videreutvikles. Dagens ordning forutsetter at prosjektet er til nytte for søkende bedrift. Skogeiere og små bedrifter har for liten virksomhet til å sette i gang egen forskning. Det må derfor åpnes for at bransjeorganisasjonene er berettiget dekning via SkatteFUNN når prosjektet kommer til nytte for bedrifter som bransjeorganisasjonen representerer. Dette vil styrke FoU-innsatsen i skog- og utmarksnæringen.

Kapital

Skogbaserte virksomheter har et potensiale for økt verdiskapning og for å bidra til å nå de fastsatte klimamålene. Industriell satsing basert på utnyttelse og foredling av grønne, norske råvarer og fornybart karbon ved å stille langsiktig kapital til rådighet kan gi store muligheter for Norge. Handlingsrommet i EØS-avtalen må utnyttes bedre gjennom bruk av statlige virkemidler til å utvikle nasjonalt næringsliv, og for investeringsstøtte gjennom selektive sektorvise tiltak.

I Regjeringens veikart for grønt industriløft er skog- og trenæringen et av satsingsområdene hvor tilgang på kapital gjennom konkurransedyktige ordninger for risikoavlastning vektlegges.

- Videreutvikle Investinor med mål om å kunne inngå partnerskap med private eiere for å sikre langsiktig industrielt eierskap og kapital.
- Ta i bruk garanti- og finansieringsordninger som sikrer kapital til industriell omstilling i Norge, ved å vurdere mandater til eksempelvis Enova og Eksfin slik at man bygger videre på kompetansen i disse miljøene.
- Etablere en målsetning om at investeringene i fastlandsindustrien øker med 50 % innen 2030. Det innebærer en økning i årlig investeringsnivå fra ca. 26 til ca. 40 milliarder kroner. Norge bør lansere en målsetning for industriens bidrag til BNP i likhet med EUs Green Deal, som har en målsetning på 20 %.
- For å øke investeringsnivå og utligne markedssvikt i kapitalmarkedet, må gjeldende virkemidler styrkes. Det bør etableres en finansierings- og/eller garantiordning for å sikre privat kapital til etablering av grønn industri. Tilsvarende ordninger benyttes allerede i flere EU-land. Det er viktig at Norge benytter handlingsrommet i EU-regelverket minst like aktivt som våre konkurrentland.

Med hilsen

Treindustrien
Adm. direktør Heidi Finstad
(sign.)

MEF
Adm. direktør Julie Brodtkorb
(sign.)

Fellesforbundet
Forbundsleder Jørn Eggum
(sign.)

Norskog
Adm. direktør Arne Rørå
(sign.)

TFB
Daglig leder Marit Holtermann Foss
(sign.)

Norges Skogeierforbund
Adm. direktør Per Skorge
(sign.)

NoBio
Daglig leder Henriette Vivestad
(sign.)

Statskog
Adm. direktør Gunnar Lien
(sign.)